

"Proletarec"
je delavski list za
misleče čitatelje

PROLETAREC

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

OFFICIAL ORGAN OF JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

STEV. NO. 1142

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879. CHICAGO, ILL., 1. AVGUSTA (AUGUST 1.) 1929

Published Weekly at
3639 W. 26th St.

Drugi najstarejši
jugoslovanski
socialistični list

LETO—VOL. XXIV.

KAMPANJA ZA OJACANJE STRANKE

PRVI AVGUST JE ZAČETEK VELIKE KAMPANJE ZA OJACANJE SOCIALISTIČNEGA GIBANJA

Zbiranje doneskov v kampanski fond \$50,000

Jugoslovanska socialistična zveza
sodeluje v akciji

S PRVIM AVGUSTOM se je pričela velika akcija širokem deželi za zbiranje kampanjskega fonda socialistične stranke, čigar minimum je določen na vsoto \$50,000. Kampanja bo trajala ves mesec avgust. Če se dobi \$100,000, toliko bolje za socialistično gibanje v tej deželi. Predsednik kampanjskega odbora je Norman Thomas, podpredsednik je milwausi župan Daniel W. Hoan, B. C. Vladeck je blagajnik, Marx Lewis pa je direktor kampanje z uradom v New Yorku.

Medvojni naval ter povojska reakcija je prizadejala socialistični stranki ogromno škodo. Par sto njenih listov je bilo uničenih. Stotine njenih postojank je bilo pod prisilom terorja razpuščenih. Mnogo njenih agitatorjev in voditeljev je bilo preganjanih. Nekateri, med njimi E. V. Debs, so bili poslanici v ječo. V navalih na socialistične stranke so jo proglašali za mrtvo na eni strani reakecionarji, in na drugi takozvani ekstremisti. Stranke, ki so se nstanovile, da nadomestijo "mrtvo" socialistično, so danes mrtve, ali pa životarijo v svojem sektaštvu. Socialistična stranka živi in se jača. Novo navdušenje preveva njene vrste. Stevilo njenih članov in somišljencov se naglova veča. Njeni aktivni agitatorji pridobivajo v krog delavske politične akcije unije z ustanavljanjem lokalnih političnih organizacij pod imenom Labor Party. Njeno delo pa je otežkočeno vsled pomanjkanja gmotnih sredstev.

Ekskurziva je na eni svojih proslil sej izvolila poseben odsek, kateremu je poverila nalogu organizirati kampanjo za zbiranje organizacijskega fonda. Za direktorja je bil imenovan Marx Lewis, treniran socialistični organizator, bivši tajnik kongresnika V. L. Bergerja, predsedništvo odseka pa je bilo poverjeno Normanu Thomasu. Urad tega odseka je v New Yorku, kakor že omenjeno.

Ze pred pričetkom kampanje, to je nekaj dni pred 1. avgustom, je znašala vsota, prispevana v ta fond, do 50.000. Strankin odsek apeira na vse člane in somišljence, da prispevajo enodnevno plačo, aka mogoče. Kdor more, naj prispeva več.

Od vso, ki jo zbere v ta fond Jugoslovanska socialistična zveza, dobit stranka 30%, JSZ in Proletarec za agitacijo med našim delavstvom 30%, državne organizacije 10%, socialistična mladiščka liga (YPSL) 10%, Debs radio postaja 10% in angleški socialistični listi 10%.

Iz vso, ki jo dobi stranka, bo pokrit tudi dolg, katerega ji je ostalo nekaj tisočakov od prejšnje predsedniške kampanje.

Glavni namen tega fonda je, da nudi podporo stranki ter njemu listom pri organizatoriju delu. Iz vseh držav prihajajo v njen glavni urad speli: Pošljite nam literaturo in organizatorje! Ustanavljajo se postojanke, ki pa so mnogokrat v začetku šibke in potrebujejo za delo v okrožjih velikih mest ter okrajev sodelovanja skupne stranke.

Zmaga angleškega delavstva pri prejšnjih volitvah je vzpostavila tudi ameriško delavstvo. Predsedniške volitve lanskot leta so mu znova dokazale, da

"NAJBOLJ ŠKODLJIV BUTTELEGAR"

ZEDINJENE DRŽAVE EVROPE V DRŽAVNIŠKEM SVETU

Včerajšnja "socialistična utopija" dobiva znake
realizma

Angleška vlada ustavila gradnjo novih vojnih ladij.
Hoover ji je odgovoril z enakim odlokom

Ameriška tarifna manjica je podnetila v Evropi gibanje za podjetje v Evropi in sporazum — z drugimi besedami — za ustanovitev evropske ekonomske unije. Svoje pristaže ima to gibanje celo med državniki kar je Aristide Briand, ki je bil do resignacije Poincareja logično odgovor je, da ako hočejo v politiki koristiti ljudstvu, morajo delovati za organiziranje stranke, ki je ljudska za ljudstvo. Ta stranka je socialistična. V svoji novi ustavi ima določbe, ki ji dopuščajo taktiko, da se združijo v eni stranki vse delavce in farnarske skupine, katere so pravljene absolutno prekinite vse stike s strankama kapitalističnimi listi.

Dolgo let so socialistično propagando za unijo evropskih držav imenovali v buržavzajem krogih za utopijo, toda ekonomski zakoni so močni in državniki — eni več drugi manj — spoznavajo, da je rešitev Europe ne v zapiranju mej, nego v enotni ekonomske uniji. Do nje prihaja Evropa s kapitalističnimi metodami. Locarnski pakt, jeklarski trust, ki ga tvorijo nemške, francoske, belgijske in nekatere druge kompanije evropskih držav, izboljšanje transportacijskih sredstev med državami, tega nivoa do itd. so reči, ki gladijo pota k boljšemu sporazumevanju.

Najjačji argument, ki sili ohromite ostanke starega evropskega državniškega naziranja na stran, pa je mogoče prodrijetje ameriškega kapitalizma. Kaj zmora malo kapitalistična Francija, ali Nemčija, Italija itd., v primeri s kapitalizmom Zedinjenih držav, kadar se podojajo v tekmo, so imeli priliko (Nadaljevanje na 4. strani).

NAROČNIKOM

Ako vam je naročina potekla, ali ste jo že obnovili?

Če ne morete takoj, spočite, da si zasigurate redno prejemanje lista.

Nekaj važnih
sklepov novega
gl. odbora
S.N.P.J.

Prvi kontest te vrste. — Za konferenco jugoslovanskih podpornih organizacij. — Za agitacijo med mladino.

Novi glavni odbor SNPJ., ki je zboroval tri dni v tednu z dne 22. julija, je napravil več važnih sklepov, med katerimi omenjam: Razpisite se pisateljski kontest, ki traja od 15. avgusta do konca marca prihodnje leta. Nagrad bo deset v skupnem znesku \$1,000. Povabljeni so slovenski pisatelji v Ameriki in starem kraju. To je prvič, da kak ameriški slovenski list razpiše tak kontest, in prvič, da bo tak list prispeval toliko vsto hkrati za povesti. Večinoma jih ponatiskujejo iz knjig, ne da bi dali pisateljem kako odškodnino. "Prosveta" bo po 31. marcu prihodnje leto preskrbljena v izvirnem povezanim gradivom za dolgo časa.

Konvencija SNPJ. je na prvi konvenciji sprejela resolucijo za združevanje z drugimi jugoslovanskimi podpornimi organizacijami, in resolucijo slične vsebine je sprejela tudi konvencija HBZ. Seja gl. odbora SNPJ. je izvolila poseben odsek treh članov, čigar naloga med drugim je, da podvzame korake, ki bi dovedli enkrat prihodnje leto do konference podpornih organizacij, na kateri bi bila vsaka enakopravna in bi smela poslati do tri zastopnike vsaka. Tvorijo seja Cainkar, Aleš in Pleše.

Izvoljen je poseben odsek, ki ima nalogo izdelati načrt za širokopotezno agitacijo med mladino za pridobivanje članov SNPJ. V tem odseku so Lotrich, Lokar in Leksha, ki so na prošli konvenciji zastopali angleško poslujoča društva.

Za pomočnega urednika Prospective je bil izvoljen Anton Garden. Louis Beniger je prvi pomočni urednik in A. Slabe drugi. Razpisamo službo v tajniškem uradu je dobila Mary Jug iz Kansasa, kjer je učiteljica angleščine na višji šoli.

Ford zgradi tovarno v Dalmaciji

Listi v Belgradu pišejo, da ima Henry Ford v načrtu zgraditi avtomobilsko tovarno v Dalmaciji (tukaj obrežja), iz katere bo oskrboval z avti predvsem trgov v Jugoslaviji. Sedaj je Fordovo zastopstvo za Jugoslavijo v Trstu s podružnimi uradi v jugoslovanskih mestih.

Multimilijonarji
ne podpirajo
delavstva v
politiki.

Citajte članek v prvih
dveh kolonah.

SODNA OBRAV-
NAVA V GASTO-
NIJI PROTI
STAVKARJEM

Napadi na priče, kampa-
nja v časopisu in raz-
redni interesi

Terroristične metode ne bodo
ugonobile odporne sile delav-
stva v južnih državah. Apeli
za unijo, da jim pošlje or-
ganizatorje.

V Gastoniji se je pričela v pondeljek 29. julija sodna obrajava proti stavgarkjem, oziroma proti uradnikom unije in voditeljem stavgarkjev, ki so obdolženi raznih prestopkov, med drugim tudi umora policijskega načelnika, ki je bil izvršen pred tedni iz zasede, oblasti pa dolže voditelje soodgovorne za zločin. Unija tekstilnih delavcev, ki je vodila stavko v Gastoniji, je pod komunističnim vodstvom. V boju se je posluževala ostrejših metod kot se jih nevadno druge unije, k temu pa so jo izviale še kompanije s svojimi provokacijami. Petnajst komunistov je bilo aretiranih ter so predani poroti, da sklepa o njihovi usodi.

Kot je običajno v takih obravnava, se tudi tu provocira priče, ki so na sumu, da bodo obtožencem prijazne, in lokalno časopisje ustvarja psihologično razpoloženje proti tuji "razgrajalcem" in "zdražbam".

Na pričanje je bil pozvan tudi govor Gardner, ki je dobil baje od nekega stavgarkja pismo, v katerem mu je pojasnili prvi naval na urad unije in grožnje za nadaljnje šikaniranje stavgarkjev, ter ga s tem opozoril na zle posledice, ako ne podvzame potrebnih korakov.

Stavka tekstilnih delavcev v Marionu, N. C., se nadaljuje. Traja od 11. julija.

Iz tekstilnih centrov na jugu prihajajo na unijo apeli za organizatorje. Kompanije so se v svojem domnevjanju, da bodo v južnih državah proste pred neprilikami, ki jih označujejo za "labor trouble", zmotile. Izkorisčanje naleti vedno na odpor, pa bilo kjerkoli.

Vojno rožljanje med Rusijo in Kitajsko je potihnilo

Grožči vojni oblaki, ki so se pomikali ob madžarski meji ter ob progri Kitajske vzhodne železnice v podobi armad ter diplomatičnih not, arretacij in deportacij, so se nekako razpršili. Dogajajo se še demonstracije dijakov na Kitajskem proti "rdečemu imperializmu", in pa v od Moskve oddaljenih ruskih mestih, v katerih zahteva proletariat od vlade, da ne sme popustiti v sporu z banditskimi kitajskimi militaristi niti za las.

Predno bo sporno vprašanje rešeno, bo poslanih še precej not, odnosaji med obema deželama pa ostanejo bržkone še dolgo nepriajazni.

Glasovi iz našega Gibanja

Zapisnik seje eksekutive J. S. Z.
dne 26. junija 1929

Prisotni od eksekutive Fr. Alesh, Fred A Vider, F. S. Tauschar in F. Zaitz. Od nadzornega odbora B. Novak. Od predstavnega odseka Andrew Misko, John Olip in tajnik eksekutive Chas. Pogorelec. Od nadzornega odbora slov. sek cije Fr. Margole, Angeline Tich in Mary Udovich. Kot gost je prisoten Anton Garden.

Za predsednika seje izvoljen Tauschar. Zapisnik prejšnje seje sprejet kot čitan.

Poročilo tajnika: JSZ. ima sedaj 39 aktivnih klubov. Klub št. 128 v Nokomisu se je razpuštil, ker so se člani razšli za delom. Klub št. 60 v Gillespie, Ill., ima že dalj časa le tri člane iz istega vzroka. Ako ne bo izgledov za napredek klubov, se bo tajnik s člani posvetoval, da se, ako bo tako bolje, vpšejo za člane at large. Klub št. 15 v Subletu, Wyo., je isto tako postal neaktivni, največ po krvidi bivšega tajnika Fr. Larka. Je pa možnost, da postane ta klub zopet delaven. V ta namen tajništvo korespondira s sod. J. H. Kržišnikom. Neaktivni je postal tudi klub v Luzerne, Pa. V Kansusu so se združili klub v Armi, Grossu in Cockerillu v enega s sedežem v Armi. To je sedaj edina postojanka JSZ. v Kansusu. Člani vseh treh klubov so bili mnenja, da je za naše gibanje v okraju Crawford bolje, če imamo en delaven klub, kakor pa tri neaktivne. Vsed danšnjih skrajno slabih delavskih razmer v Kansusu je naša agitacija zelo ovirana. Veliko ljudi se je že izselilo v druge kraje.

Ustanovil se je nov klub v De roitu, Mich., z devetnajstimi člani, in reorganiziral se je klub v Blaine, O., s 7. člani. Oko akh za reorganizacijo naše postojanke v naselbinu Piney Rock, O., poroča prejšnji klubov tajnik Robas. Vzrok neaktivnosti teh dveh, kakor našega pokreta v teh krajih v splošnem, je bila dolgotrajna skupna premogarjev.

Finančno stanje Zvezne dne 31. maja: Blagajna \$923.39. Od te vsote je konvenčnega fonda \$525.36 in upravnega \$398.03. Julijski seji bo podana podrobno finančno poročilo za prvo polovico leta.

Izobraževalna akcija šteje sedaj okrog 106 organizacij, in sicer 88 podpornih društv, 9 kulturnih in 9 socialističnih klubov, ki ji direktno pripadajo. Razen organizacij je v nji 13 posameznikov. Stevilo organizacij Izobraževalne akcije se veča polagoma skozi vse leta.

Poročilo tajnika se sprejme na znanje.

Tajnik nato predloži priziv bivšega člana kluba št. 49 JSZ., Joseph Prester, ki pravi, da ga je klub št. 49 izključil v času, ko se ni mogel priti zagovarjati, ker je bil bolan in ležal v bolnišnicah, niti ni bil pozvan na zagovor. Vsled tega smatra, da mu je bila storjena velika krivica in se obrača na

DOPISI

"STANOVANJSKA KRIZA" V MILWAUKEE.

Milwaukee, Wis.—Vsakdo se bo pač čudil naslovu tega članka, dasi je popolnoma pravilen. V Milwaukee, kakor najbrž tudi v drugih velikih ameriških mestih imamo stanovanjsko krizo—seveda ameriško, kakoršno morejo roditi samo ameriške razmere, oziroma ameriško ljudstvo. V evropskih državah je nastala

Kako morejo delavci misliti, da je kak Smith, Roosevelt ali Hoover delavski priatelj, ko vendar vidijo, da prispevajo v njihove kampanjske fonde milijonarji od pet do sto tisoč dollarjev? Bankirji in industrialci ne dajejo v politične fonde tisočakov iz prijateljstva do delavev. Le čemu te resnice ljudstvo ne zapopade, to meni ne gre v glavo.

Tole mi ne gre v glavo:

stanovanjska kriza po vojni in deloma že med vojno. V mestih vseh evropskih držav je vladalo in še vlada veliko pomanjkanje stanovanj, medtem ko je pri nas baš obratno; pri nas je stanovanjska kriza radi obilice stanovanj. Vsaj za mesto Milwaukee in tudi za predmestja velja to pravilo.

Že pred leti je bilo prerokljeno, da se bo razvila v mestu takozvana zemljiška kriza, toda tiste čase, ko smo v tem pogledu uživali več ali manj nekako prosperitet, je pač malo ljudi verovalo v taka prerokovanja, ki pa so se sedaj nepravljano uresničila. Danes moramo s tem dejstvom računati, zato je pač posebno, za lastnike malih stanovanjskih hiš, torej delavce, zelo koristno, ako gledajo razmeram v obraz, ali bolje, da jih vidijo take kakršne so, ne pa kakršne jim slikajo razni zemljiški spekulanti.

Ta kriza je bila povzročena po razmerah samih, oziroma po ljudstvu in spremembah ljudski psihologiji. Časi, rekli bi, "dobri stari časi", ko je bilo takozvano domače ognjišče še lep ideal, ko je mati sedela pri udobne topli peči ali pri svetlicami obloženem oknu in šivala ali pletla nogavice, so minuti, kakor so minuli časi, ko sta oči in mati v polmarčni sobi

pripovedovala otrokom pravljice. Dom je postal v Ameriki in mogoče tudi že v modernih evropskih državah samo še lepa beseda, snominjajoča na star, lep ideal, na nekaj romantičnega, sedaj pa služi samo še kot nekako prenočišče. Nič več ni med "moderniziranim" ljudstvom zanimanja za lepi "yard" poln cvetja, za komodno počivališče pod košatim drevesom, za udobno sodo z lepimi knjigami. Knjige je najdomestil radio, vrt in drevesa pa auto. Deloma skrajšan delovni čas in avto nudita tudi že delavcu priliko, da pohti v en prostu naravo, dasi je resnici zanimanje za to prostu naravo le neznačno, ker tukaj se gre največ za golo, deloma prazno razvedriло po monotonom delu v tovarni ali v pisarni. Toda to še niso glavni vzroki temveč bolestno nagnjenje ljudstva do udobnosti, brezbrinosti, želja za popolno brezidelje in brezskrbnost po končanem delu, kar je seveda zopet posledica monotonosti dela, katerega izvršuje danes povprečni Američan. Med ljudstvom opažamo neko mrzlično nemirnost in bolestno hrepenevanje po razvedriti; to se opaža v vseh fazah življenja, kar nam pridajo prazne zborovalne dvorane, slabo obiskane seje in nezanimanje za poučne ali izobraževalne prireditve. Razmere so povzročile, da drvi vse za uspehi, za dolarjem, ugledom ali častmi, da nihče nima časa, ozreti se okrog sebe in se poglobiti v resnično lepoto, ki jo nudi življenje; vse drvi nekam, brez cilja in tudi brez idealov; zato je postalo življenje prazno in brez prave vrednosti.

V takem splošnem razpoloženju se ne smemo čuditi, da so nastale opisane razmere. Žejajo po udobnosti in brezbrinjem življenju žene družine v stanovanju, katera jim nudijo vsakovrstne udobnosti, kjer jim je dom samo nekako prenočišče, ki jim ne nalaga ne dela in ne brige. Tako so nastale velike stanovanjske hiše, takozvani apartamenti, kjer se človeku ne nudi samo vsa moderna udobnost, temveč tudi prilika, da se mu ni trba brigati glede stanovanja za ničesar drugega kakor da zapre vrata in vtakne ključ v žep. Poleg tega pa so taka stanovanja posenci, oziroma cenejša kakor pa dosedanje male eno ali dvodružinske hiše.

Pred par leti je bil "apartement house" v Milwaukee še brez pomena; te hiše se je smatralo kot bivališča za ljudi, kateri niso stalni v enem mestu.

ali kateri so "preleni", da bi si nalagali na hrbot hišna dela. Komaj dve leti je od tega, pa stojimo pred stanovanjsko krizo, oziroma se nahajamo srednje v krizi, katera je povzročila veliko izpremembo na polju zemljiške kupčevje.

V nekaterih delih mesta, posebno v industrijskih vidimo, da je skoraj vsaka druga hiša naprodaj, obenem pa, da je zanje zelo težko dobiti kupca. Zunaj in v središču mesta pa se gradi stotine krasnih, modernih stanovanjskih hiš, katera nudijo stanovalcem vso udobnost za razmeroma malo stanarino.

Na drugi strani je razvoj mesta samega poleg vedno udobnejših prometnih sredstev povzročil v tem oziru pravcati preobrat; medtem, ko se sredi mesta dviga iz tal več in več mogočnih trgovskih poslopij, se ljudstvo seli izven mesta. Mesto mu je vseeno blizu vsled izboljšanih prometnih sredstev.

To so torej glavni vzroki te stanovanjske krize, katera bo imela še dalekosežne posledice. V interesu občestva, kakor tudi posameznikov ali poedinih raznih organizacij je, da računajo s temi dejstvi. Nič ne pomaga, da kot "stari" vstrajamo pri naših šegah in navadah, ali, kakor so minuli časi, ko sta oči in mati v polmarčni sobi

oziru bo tudi naša slovenska naselbina doživelja v prihodnjih letih velike izpremembe, posebno še, ker jih bo zahteval razvoj mesta samega. V vsakem oziru je potrebno, da računa človek, kateri se zanima za stanovanjsko vprašanje, posebno oni, ki lastuje posestvo, s tem položajem. V Ameriki se izvrši vsaka važna izpremembra trenutno; nepričakovano se pojavi val in vse drvi z njim v isto smer. V ameriškem značaju je, da se izvrši vsak preobrat hitro, nepričakovano in z veliko silo, ki je nepremagljiva. Dogodil se je v stanovanjskem položaju in pride čas, ko se bo pojavil tudi v političnem življenju tega dosedjal politično tako brezbrinjega naroda. Konferenca je nato nominirala in indorsirala listo kandidatov v okrajne urade.

Član soc. kluba št. 37.

Priredbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij.

Avust.

WAUKEGAN, Ill.—Piknik klubu št. 45 JSZ. v nedeljo 4. avgusta.

CHICAGO, Ill.—"Moonlight" piknik v soboto 10. avgusta zvečer v vrtu rojaka Kegina v Willow Springs (prejšnji Sterzinarjev vrt).

SPRINGFIELD, Ill.—V nedeljo 11. avgusta piknik kluba št. 47 na Logarjevi farmi.

MILWAUKEE, Wis.—Piknik wisconsinse soc. stranke v nedeljo 11. avgusta na Muges Beachu v Milwaukeeju.

CLEVELAND, O.—Piknik klubu št. 27 JSZ. v nedeljo 25. avgusta na Močilnikarjevi farmi.

September.

IRWIN, PA.—Priredba soc. stranke okraja Westmoreland v Greenbank parku blizu Irwina v pondeljek 2. septembra na Labor Day.

WAUKEGAN, Ill.—Konferenca JSZ. za Wisconsin-Illinois v nedeljo 29. septembra.

Oktobar.

CHICAGO, Ill.—V nedeljo 27. oktobra dramska predstava kluba št. 1 JSZ. v dvorani ČSPS.

BLAINE, O.—Konferenca JSZ. za vzhodni Ohio in West Virginijo v nedeljo 27. oktobra.

November.

CHICAGO, Ill.—V nedeljo 30. novembra koncert pevskega zborja "Sava" v dvorani SNPJ.

CLEVELAND, O.—"Zarja" uprizori na Zahvalni dan v četrtek 28. novembra v S. N. Domu opero "Urh grof Celjski".

December.

CHICAGO, Ill.—Silvestrovna zabava kluba št. 1 v tork 31. decembra.

Tajnike klubov prosimo, da nam sporodite datum svojih priredb, da jih uvrstimo v ta seznam.

JOHNSTOWNSKA KRONIKA.

Iz naše okolice nekaj časa ni bil glas, pa bi morda kdaj čitateljev mislili, da smo se vpredali sv. Mali Tereziji, ali da spimo spanje pravčnega. Temu ni tako. Zaposljeni smo vsi, eni z vsakdanjem delom v tovarnah in rovih, drugi se počajo več ali manj s politiko, tretji z duševirništvom, itd. Vsakdo ima lahko skrb in dela dovolj. Pisec te kronike se poča z neprostovoljnimi počitnicami, katere so postale že krojene in trajajo nekaj mesecev vsakega leta.

Zbor je imel svoje vaje par mesecev. Vse je bilo le bolj formalno, za poskušajo, ali se bi SDZZ. izplačalo imeti svoj zbor ali ne. Začeli smo z moškim zborom, ko pa smo definitivno zaključili, da zbor ostanane, smo ga spremenili v mesecno zbor.

Sicer me takovani nazori našega dnevnega rev. Trunka brigajo tako malo kot naprimer Buhdova vera, vendar pa sem radoven, kako je prebašljivo angleške volitve in kaj prebašljivo MacDonalda in njegovo delavsko vlado.

Prijatelji, socialistem je nešreča za delavstvo in brez posame, vendar pa je bilo treba delavskih vlad v mogočni Veliki Britaniji, da se je prilenilo resno delovati za svetovni mir in razorezavanje. Treba je bilo delavskih vlad, treba je bilo socializma, da se je prilenilo resno upoštevati star socialistični ideal—ustanovitev Združenih držav Evrope. To kar je zavrnjeni in brezpostremljivi socialisti učil že več kot pol stoletja, se sedaj resno upošteva.

Predno bo minilo net let, bo vladalo delavstvo v vseh velikih industrijskih državah v Evropi. Ako bo ameriško delavstvo ostalo zvesto svojim starim idealom in se ne bo vmesovalo v politiko, tedaj ga ne bo zadelo "evronska kriza" in bo lahko osalo še naprej kulturno in narodno ter se veselilo sedanje divne prosperitet in suše. S tega ozira opozarjam tudi delegate in delegatino J. P. Z. Sloga, naj bodo na konvenciji moderni, naj se potudijo, da ne bo sprejeta nobena resolucija, ki bi nas umekala v politiko, naj bodo tolerantni in pustne, da "delajo" politiko za nas drugi, ki o razumejo, ter skrbe, da ostanemo mi samo narodni in kulturni, pa bo zavladala sreča v Izraelu.

Za jesenski koncert ima "Vilhar" namen vpravzoriti eno izmed romantičnih speviger, za "extra" se pa bomo učili razne kuplete in komične pevske nastope, kakor tudi simbolične vizijs s petjem.

Ako vaše društvo želi na svoji priredbi sodelovanje našega zabora, se obrnite na odbor. Ustreng bo rađevanje. Oni pa, kateri imate veselje do petja, pridite v petek zvečer na pevsko vajo. Žene in dekleta, prijavite se! Čimveč vas bo, tem laglje bomo izvajali izbrane programe.—V. Coff.

"VILHAR" IME PEVSKEGA ZBORA S. D. Z. Z.

Collinwood, O.—V petek večer 19. julija je dobil pevski zbor SDZZ. na seji direktorija in odseka žena ter članov zobra ime slovenskega skladatelja Josipa Vilharja, naravnega mučenika, ki je kljub trnjevi poti skladal slavčkove melodije.

Zbor je imel svoje vaje par mesecev. Vse je bilo le bolj formalno, za poskušajo, ali se bi SDZZ. izplačalo imeti svoj zbor ali ne. Začeli smo z moškim zborom, ko pa smo definitivno zaključili, da zbor ostanane, smo ga spremenili v mesecno zbor.

Ko smo ga ustanovili, so se pojavile razne kritike, češ, čemu je v Collinwoodu treba še enega pevskega zabora? Na skupni seji smo vse pomisleke prereščali, in rezultat v splošnem navdušenju je bil, da je bil pevski zbor definitivno ustanovljen. Kai je naloga "Vilharja"? Peti slovenske pesmi, nuditi sodelovanje vsem in vsakemu društvu, kadar ga považi na sodelovanje. Pridobiti v zboru mladino in odrasle ter začeti složno v razorjanem Collinwoodu. Ali ne bi bilo veselje za očeta in mater, ko bi opazovala svojega sina ali hčer, ali oba na odru pred slovensko publiko, ki bi igrala na violinu, klavir, ali v umetnem plesu s spremljevanjem ubranega petja, videti pod svojim narodnim krovom nekaj, o čemur pravimo, videli smo to in to v downtown šou in lepo je bilo? Vse to lahko vide na našem odru, samo pridite v naš krog in priporočite sinovom in hčeram, da naj pristopijo k "Vilharju". Sovražnosti bodo pozabljene, slovenski Collinwood bo živel predvsem za delavsko vlado v mogočni veličini, da se je prilenilo resno delovati za svetovni mir in razorezavanje. Treba je bilo delavskih vlad, treba je bilo socialističnega idealista—ustanovitev Združenih držav Evrope. To kar je zavrnjeni in brezpostremljivi socialisti učil že več kot pol stoletja, se sedaj resno upošteva.

Prijatelji, socialistem je nešreča za delavstvo in brez posame, vendar pa je bilo treba delavskih vlad v mogočni Veliki Britaniji, da se je prilenilo resno delovati za svetovni mir in razorezavanje. Treba je bilo delavskih vlad, treba je bilo socialističnega idealista—ustanovitev Združenih držav Evrope. To kar je zavrnjeni in brezpostremljivi socialisti učil že več kot pol stoletja, se sedaj resno upošteva.

Predno bo minilo net let, bo vladalo delavstvo v vseh velik

DOPISI

KAJ BO S KLUBOM NA SYGANU?

Cuddy, Pa. — V nedeljo 21. julija bi imel klub št. 13 JSZ obdržati redno sejo. Ko sem ob 1:30 popoldne prišel v zborovalne prostore, sem dobil tam samo enega sodruga. Člani imajo do njih le nekaj minut hoda, iz česar sklepam, da je morda preblizu. Čakam do pol štirih, nakar pride tajnik Uršich nič dobre volje in mi pove, da so ostali šli nekam na ride. Prišlo je še par članov, a ne dolj za sklepčnost seje.

Dogovorili smo se, da bomo imeli izredno sejo v nedeljo 4. avgusta po seji rušča SNPJ. Upam, da ne bo nanjo nihče pozabil, in da prideo vsi. Na zadnji bi morali sklepati, koga bi poslali za zastopnika na herminjsko konferenco, kajti spodbil bi se, da bi ga izvolili. Mar naj naš klub po osemnajst letih delovanja postane neaktiv ter zapade razpadu? To se ne sme zgoditi. Vsi na prihodnjem sejo!

Anton Shaffer, blagajnik kluba.

SIJAJEN PIKNIK "PIONIRJEV".

Chicago, Ill.—Društvo "Pioneer" št. 559 SNPJ. v Chicagu je treba dati priznanje, da organizira svoje prireditve ne le privlačno, nego tudi tako, da njegovo delo ni brez uspeha za blagajno.

Piknik, ki se je vršil v nedeljo 28. julija, je posetilo do pol-drug tisoč oseb, ki so plačale vstopnino, 700 pa je bilo otrok. To je bil vsekakor največji slovenski piknik v Chicagu to leto in tudi ostane največji. Razne teme in igre so bila ena zanimivost, otroci so se zabavali s tekanjem, vožnjo in ježo, mladina s plesom in igrami, drugi z igrami, pomenki in kakor je pač kdo hotel. Nedvomno si je "Pioneer" pridobil zopet novih priateljev med mladino, kar pomeni zanj več članov in s tem večji napredok.—**Piknikar.**

VABILO ROJAKOM V SPRINGFIELDU IN OKOLICI.

Springfield, Ill.—Klub št. 47 JSZ. priredi veselico v prosti naravi v nedeljo 11. avgusta na Logarjevi farmi. Ker klub želi, da bo to res zabava, se veselični odbor prizadeva preskrbiti vse potrebno in najboljše, da ne bo tam ne žeje ne glada. Rojake tu in okoliči vladljivo vabimo, da pridejo na to zabavo v velikem številu.

Kdor se pripelje z električno karo, naj vzame transfer za South Grand East karo ter se pelje z njo do konca. Od tu bo prepeljan brezplačno na pikniški prostor. Zabava se prične ob 1. popoldne.—**Odbor.**

SODRUGOM IN SOMIŠLJENI-KOM V DETROITU.

Seje socialističnega kluba št. 114 J. S. Z. se vrše vsako tretjo soboto v mesecu ob 8. zvečer v navadnih prostorih na 116 Six Mile Road.

Apeliram na vse naše somišljenike in simpatičarje, da se nam pridružijo in postanejo aktivni člani našega kluba in socialistične stranke.

TAJNIK.

AGITATORJI NA DELU

Naročniški na Proletarca so poslali:

Joseph Snay, Bridgeport, O.

Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.

Francis Zakovsek, No. Chicago, Illinois

Anton Sular, Arma, Kans.

Martin Judrich, Waukegan, Ill.

Mary Fradel, Latrobe, Pa.

Joseph Lever, Cleveland, O.

Frank Bozich, Chicago Ill.

Frank Zornan, Detroit, Mich.

Leo Zevnik, La Salle, Ill.

Mike Krutz, Willard, Wis.

C. G., Duluth, Minn.

H. Stanich, Collinwood, O.

Frank Cesen, Detroit, Mich.

D. J. Lotrich, Chicago, Ill.

Anton Zornik, Herminie, Pa.

Anton Zaitz, Forest City, Pa.

Rudolf Potocznik, Detroit, Mich.

John Rak, Chicago, Ill.

Skupaj

Prejšnji izraz

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

PROLETAREC

List za interese delavškega ljudstva

Izhaja vsak četrtek

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Južnoslavanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado, za celo
leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00 —
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu naj-
pozneje do pondeljka popolne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's
Publishing Co., Inc.

Established 1906

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelc

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months
\$1.75; Three Months \$1.00 — Foreign Countries, One
Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address:

PROLETAREC
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Telephone Rockwell 2864

546

"Radnikovci" nimajo
sreče

Naši prijatelji okrog "Radnika" se počutijo zoper nesrečne s svojimi progresivnimi zvezami. Agitirajo za progresivca Cappelinija, ko pa je izvoljen, spoznajo, da ni progresiven. Izvolijo tajnika svoji stranki ali obrani in ga slike ter časte, nato ga na ukaz zavržejo ter proglašijo za renegata in kontrarevolucionarja. Enako neljube neprilike so jim pripetile na konvenciji SNPJ. Progresivni blok je maširal, manevrial, zmagoval, razgaljal in tako naprej, potem pa prizna sam Fišer v "Radnikovemu" editorialu, da je bilo nekaj napačnega v progresivnemu bloku. V izdaji z dne 20. julija piše o "jugoslovenskih purgarijih v službi razbojniškega režima", in med temi purgariji je seveda tudi birokracija SNPJ. To se pravi, v službi njegovega veličanstva kralja je "socialistična birokracija S. N. P. J.", kar je po "Radnikovem" mnenju samoposebi umetno. Nekaj nečuvenega pa je, da je v tej službi celo sam predsednik SNPJ. V. Cainkar. Saj je na konvenciji bil vendar progresivec, naglaša komunistični dnevnik, sedaj pa je obrnil delavstvu hrbet in tramila z agenti "razbojniškega režima".

Med drugim pravi "Radnik":

"Nedavno je bila v Chicagu ustanovljena organizacija, katera se imenuje 'Jugoslovanska bodočnost'; organizirali so jo kraljevi konzuli in odposlanci, njena edina svrha pa je, da siri med jugoslovenskim delavstvom v Ameriki politiko beograjskih goslarjev. V tej organizaciji se nahaja tudi birokracija Slovenske narodne podporne jednotne, in celo sa predsednik Jednote gospod Vincent Cinkar, kateremu so ponujali mesto predsednika, toda se je zadovoljil, kakor čujemo, z mandatom podpredsednika. To je tisti Cainkar, kateri je na prošli konvenciji SNPJ. nastopal v pozici progresivca; ne le to, nego je tudi osvojil program Progresivnega bloka, v katerem je jasno in z določnimi besedami najstrožje obsojena razbojniška vlada, katera posebno sedaj strahovito pregaanja in ubija delavsko ljudstvo Jugoslavije. Ta Cainkar se je s podpiranjem tega režima javno razkrinal, in progresivni delavci naj mu obrnejo v bodoče hrbit ter ga vržejo na stran kakor ostalo socialpariotsko, režimu služeče smeti."

Ako bi uredniki "edinega jugoslovenskega radničkega lista" v Ameriki ne bili "nepomirljivi" sovražniki resnice, bi morali v tistem članku priznati, da je pisal o dotedni organizaciji "Proletarec" preje nego oni in da e tudi preje ob sodil njene prikrite motive. Sicer pa ne bo dobila odziva med ljudstvom in ji je usojeno životariti tudi če dobi subvenco.

"Birokracija SNPJ.", kolikor je nam znano, ne sodeluje v nji, razen enega člana, ki ga je "Radnik" s svojim progresivnim blokom na vso moč podpiral, menda zato, da ga sedaj "razgaljuje". Kar se tiče priedrb in organizacij, ki jih "Radnik" omenja za služeče krvniškemu režimu, bo v njih težko najti koga, ki bi ga mogel "Radnik" zalučiti nam. Vemo pa, da so v njih aktivni tisti, za katere je bilo tekmo prošle konvencije SNPJ. potrošenih nekaj dollarjev iz komunistične blagajne. Mi ne moremo pomagati, ako tudi Fišer ni imel sreče, ne tajnik njihove komunistične sekcije, ki sta bila na konvenciji kot generalni štab progresivnega bloka. Če v bodoče ne bodo hoteli neprilike, bo najboljše, da se več ne ukrvarjajo s progresivno masko, nego povede odprto, to in to hočemo dosegiti, neglede na metode in posledice.

Morda je na mestu, če še naglasimo, da je v citiranem članku tudi priznanje, da je progresivni blok res zavoroval, da je imel svoj takozvan delavsko-progresivni program, tiskan z "Radnikovimi" sredstvi, in da je ta program sprejel tudi Vincenc Cainkar. Čemu se jim je po konvenciji tako kmalu zameril, je njegova zadeva, in pa stvar progresivnega bloka.

Zedinjene države so svobodna dežela razen za bogataše tudi za one, ki svobodno hlapčujejo. Če se sistem hlapčevanja protivijo, ni več "svobodni", ker jih svobodni predstavniki boga mamona proglašajo za nesvobodne.

Osebnost in soci-
alizem

Bog pomagaj, kako so v skrbeh za osebnost dobrjani, ki se boje socializma! Človek bi mislil, da se izpoljujejo v sedanji družbi vse njih želje tako popoloma, kakor ne bi bilo mogoče v nobeni drugi organizaciji. Individualnost slavi prave orgije nevezanosti in samostnosti. Nam, bolj zakrnjenim skeptikom se seveda zdi, da tudi najbolj entuziastični optimizem ne najde lahko kraljevstva osvobojenega individualizma na svetu, ki si ga je kapitalizem prilastil, razdelil, zapisal v zemljiščne knjige, rubriciral in numeriral. Prav narobe; zdi se nam, da ni bila osebnost niti v staro kamneni dobi tako razveljavljena, kakor je sedaj.

Pa je sploh čudno. Nekoliko milijonov jih je na svetu teh socialistov, ki napenjajo vse svoje moči, da bi striši kapitalizem, demolirali njegovo zgradbo in ki znašajo nočindan material za stavbo socialistične družbe. Po vsem svetu je razširjena ta armada in čim več je kje kulture, temveč je socializma. Menda se vendar ne more trdit, da so to milijoni samih tepevc, ki nimajo v svojih dušah drugega stremljenja, kakor iznebiti se svoje osebnosti in jo razbliniti v neko megleno skupnost brezpomembnih številk.

Le vprašajte jih in povedali vam bodo, da so danes stroji pri strojih, avtomati za industrijsko delo, avtomati za produciranje aktov, avtomati za tridesetletno enakomerno pometanje cest, avtomati za izrekanje sodb po neizprenemljivih paragrafih, avtomati za korakanje na komando, avtomati za vse življene, avtomati v službi Njega neosebnega Veličanstva kapitalizma.

Osebnost!

O roka vtaknejo v šolo s petdesetimi, šestdesetimi drugimi paglavec—včasih jih je že več—ubogi učitelj naj pa vsakega člana temenite čete individualno izobraža in vzgaja! V dobi, ko je osebnost še najbolj mehka, ko se še najteže spozna in opredeli in bi bilo treba največ pozornosti za vsako posebnej in največ nege, nima kapitalistična družba sredstev, za to. V ljudski šoli se začne uniformiranje in kaserniranje človeških duš.

Metoda je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Vечer pred odhodom mi je v "Unionu" dejal Perušek:

"Spoznal sem se tu s slikarjem, ki mi je pravil, da živi prokletno težko življenje. Tarega. A on riše—rože, cvetlice!

Cemu se hlini in—laže? Umetnik je križiše dojmov, nasilni in dobrih; to naj izraža.

Večer pred odhodom mi je v "Unionu" dejal Perušek:

"Spreznal sem se tu s slikarjem, ki mi je pravil, da živi prokletno težko življenje. Tarega. A on riše—rože, cvetlice!

Cemu se hlini in—laže? Umetnik je križiše dojmov, nasilni in dobrih; to naj izraža.

Metoda je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Metoda je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po sebi nekje daleč razstrel v zorel. Radi tega nam je bilo kot pravljica.

Slovenec je pa povsem utemljena v kapitalističnem sistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč "dobre državljanje" in "porabne delavce". Preparati jih mora za "red", kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je sam po

KONVENCIJE NAŠIH PODPORNIH ORGANIZACIJ IN "BLOKI"

PISE MIHAEL PLEŠE.

(Nadaljevanje.)

HANS KIRCHSTEIGER:
POD SPOVEDNIM PEČATOM
(Roman, poslovenil E. K.)

(Nadaljevanje).

Debeli menih je čital in propovedoval po Štirikrat na dan, vselej po celo uro o mukah, s katerimi trpinči hudič v peku nečiste; toda pater, pekel in hudič niso mogli izpreobrniti velikega grešnika, dasiravno je mislil škof, kateremu se je moral poročati vsaki dan, in ki je prisrčno molil za izpreobrnjenje svojega sina, da se bo kmalu udala njegova zatrujena duša.

Konec prvega meseca vaj se je ponizal škof toliko, da je sam obiskal župnika, ter ga je skušal pregoritati, naj skesanu prizna. Gutil se je posebno svetega na tej poti v samostan; saj je bil na las podoben dobremu pastirju, ki gre iskat izgubljeno ovco.

Skoraj da ne bi bil izpoznał nekdanjega gospojinskega župnika. Svobodni sin planin se je postaral v jetništvu samostana, še bolj pa vseled duševne torture vaj za leta; svi lasje so postali beli kakor sneg, plamen v očeh je ugasnil, obraz mu je bil bled in upadel in kazilo ga je pravo strnišče.

Škof je lahko silil vanj ter ga nagovarjal, naj prizna krivdo in naj se spokori; vsa očetovska ljubezen je bila zaman nad grešnikom, ki ga je zapustil Bog.

"Seveda, liberalnemu duhovniku odvzame Bog celo milost izpreobrnitve," je vzdihnil škof, ko je videl, da padajo njegove besede na skinalata tla.

Zato je zapovedal, naj se sleče nevredne duhovniku, ki ne plača niti stanovanja in hrane v samostanu, duhovniško obleko, kar so meniji, razjarjeni nad nespokorjenim župnikom, storili z veseljem.

Zavrnjeni jetnik se je sprehal poslej v stari obleki samostanskega hlapca po svoji celici.

XXI.

Ko je škof nagovarjal župnika, naj prizna svoj greh, je imel čisto vest; saj je bil sedaj popolnoma prepričan, da je bil župnik krovosramnik. Bil je pač pravičen škof. Ker je župnik tajil krvico, je bilo treba strogo preiskati slučaj. Nastopilo je škofovsko sodišče.*

Najvažnejši priči sta bili kuharica Lenka in njena hči Anka, kateri je bil pripravil župnik obe ob devištvu.

Ker pa bi se bili obe lahko sporazumeli, atko bi se ji bilo zasišalo na enem mestu, je sklenil škof, poslati v Gospojno kanonika inkvizitorja, da zasiši mater, hčer pa povabiti za tisti dan v župnišče v Ramingu, da jo izpraša ondotni dekan in da sestavi zapisnik.

Da se olajša dekanu preiskavo, se mu je poslalo gotov zapisnik z 32 vprašanji, tako da je bil poleg vsakega vprašanja prazen prostor za odgovor.

Dalej se je reklo:

"Vprašanje je pa, ali pride Ana Zehetnerki naj se jo povabi dan pred zasišanjem potom gospoda župniškega oskrbnika Grossa proti potrdilu pisma, katero se ji izroči, protstovljeno. Dvomljivo je in morda bode treba, da jo pripelje ormoštvo. Prečastiti bode znal to izvršiti brez javne pozornosti in se sporazumi, ako je treba, s svetovno oblastjo. Tej, odnosno c. kr. žandarmeriji lahko pravite, da želi škofovski konzistorij razne matikularne podatke. Seveda ne smete povedati, zakaj se gre v resnicu. Dotična oseba Vas najbrže nalaže. To Vas pa ne sme premotiti. Prečastiti ima itak že vse dokaze za njeno krvico v rokah."

Ta analog je bil dekanu v Ramingu prav všeč. Saj je bil namerjen proti gospojinskemu župniku, katerega sploh ni maral. Dočim je bil on pri občini nenavadno priljubljen, je bil on sam v Ramingu vzlic svoji gorečnosti za klerikalizem, ali pa ravno zaradi nje skrajno nepopularen.

"Evo, tako je, tako gre. Duhovnik, ki ne gre strogo s svojo stranko, mora pasti."

Seveda, tega kar stoji v zapisniku, vendar ne bi mislil o župniku Hercogu. Grozno, kakšno nesrečo utegne povzročiti svobodomislenski župnik.

Hvala Bogu, da se je pustilo cerkvi v Avstriji še vedovstvo matrik. Dobro je, da ima človek kot vodja matrik še posvetno oblast v svojih rokah.

Ako ne pride Anka protstovljeno, posilje lahko on, služabnik preganjane cerkev, ormoštike po njo. To bi bilo krasno! On, zaničevani far, bi lahko pokazal, da razpolaga v Avstriji ravno tako lahko z žandarmerijo, kakor okrajin glavar. Moj Bog, ljudje dobe vendar še respekt pred sveto cerkvijo, ako si dekan prignati ljudi z ormoštiki.

Škof—ta pač razume, kako varovati cerkvene pravice. To je pameten mož. Tudi on, ramiški dekan, je zelo pameten. Ali na to se ne bi bil spomnil. Torej je le treba reči: "Ormoštiki sem! Podatkov v matričnih zadevah želim!" To je le praktično. Kmet Jaka mu je itak že celo leto dolžan za pogreb kmetice. Naj pišem, kar hočem—on ne pride in ne plača. Le počakaj! Prihodnjie pošljem dva žandarja po te, seveda za podatke v matričnih rečeh. Najprej ga vprašam, kdaj je bila rojena njegova žena. To je vprašanje v matrični stvari. Potem ga pa vprašam, ali mi že plača pogreb. Dokler imamo tako praktičnega škofa in tako neumne sovražnike, še ni nevarnosti za vero. Sicer bi bili sovražniki

*) Vsi spisi, ki se odnosa na zadevo, so v rokakh pisatelja.

cerkve tudi pri nas že davno zahtevali, naj se podržavi matico. Hvala Bogu, da so v Avstriji sovražniki cerkve bolj neumni, nego v vseh drugih evropskih državah, sicer ne bi mogla preganjana cerkev razpolagati z žandarmerijo niti pod pretvezo, da se gre za matrike. Saj so itak vse slabši časi. Prej, ko sem bil še mlad kaplan, je posil župnik lahko žandarje po ljudi, da jih priženejo na velikonočno izpoved. Tudi ta lepi čas se mora povrniti; tega ne dovolimo, da bi propadla Avstrija pod rokami sovražnikov cerkve!

Se tistega dne je šel dekan osebno k ormoštiku postajevodji. Naročil mu je, ne kot dekan, temveč kot vodja matic, naj bude prihodnje dni pripravljen, da dobi primeren nalog. Vabilo na kozarec vina v župnišču je še podprlo zapoved.

Postajni vodja, ki ni vedel, kaj je matica, je odšel takoj k okrajnemu glavarju in mu je sporočil čudno zahtevo gospoda dekana.

Okrajin glavar zopet ni mogel storiti nič drugega, kakor naročiti žandarmeriji, naj točno izpolni zapoved dekana kot vodje matic, ker se dobi sicer le od zgoraj dolge nosove.

Po tem dvojnem nalogu si je napolnil ormoštinski zapovednik doma svojo torbo z ostromi patronami, kajti matrike morajo biti gotovo nečeh je ugasnil, obraz mu je bil bled in upadel in kazilo ga je pravo strnišče.

Skof je lahko silil vanj ter ga nagovarjal, naj prizna krivdo in naj se spokori; vsa očetovska ljubezen je bila zaman nad grešnikom, ki ga je zapustil Bog.

"Seveda, liberalnemu duhovniku odvzame Bog celo milost izpreobrnitve," je vzdihnil škof, ko je videl, da padajo njegove besede na skinalata tla.

Zato je zapovedal, naj se sleče nevredne duhovniku, ki ne plača niti stanovanja in hrane v samostanu, duhovniško obleko, kar so meniji, razjarjeni nad nespokorjenim župnikom, storili z veseljem.

Zavrnjeni jetnik se je sprehal poslej v stari obleki samostanskega hlapca po svoji celici.

XXI.

Ko je škof nagovarjal župnika, naj prizna svoj greh, je imel čisto vest; saj je bil sedaj popolnoma prepričan, da je bil župnik krovosramnik. Bil je pač pravičen škof. Ker je župnik tajil krvico, je bilo treba strogo preiskati slučaj. Nastopilo je škofovsko sodišče.*

Najvažnejši priči sta bili kuharica Lenka in njena hči Anka, kateri je bil pripravil župnik obe ob devištvu.

Ker pa bi se bili obe lahko sporazumeli, atko bi se ji bilo zasišalo na enem mestu, je sklenil škof, poslati v Gospojno kanonika inkvizitorja, da zasiši mater, hčer pa povabiti za tisti dan v župnišče v Ramingu, da jo izpraša ondotni dekan in da sestavi zapisnik.

Da se olajša dekanu preiskavo, se mu je poslalo gotov zapisnik z 32 vprašanji, tako da je bil poleg vsakega vprašanja prazen prostor za odgovor.

Dalej se je reklo:

"Vprašanje je pa, ali pride Ana Zehetnerki naj se jo povabi dan pred zasišanjem potom gospoda župniškega oskrbnika Grossa proti potrdilu pisma, katero se ji izroči, protstovljeno. Dvomljivo je in morda bode treba, da jo pripelje ormoštvo. Prečastiti bode znal to izvršiti brez javne pozornosti in se sporazumi, ako je treba, s svetovno oblastjo. Tej, odnosno c. kr. žandarmeriji lahko pravite, da želi škofovski konzistorij razne matikularne podatke. Seveda ne smete povedati, zakaj se gre v resnicu. Dotična oseba Vas najbrže nalaže. To Vas pa ne sme premotiti. Prečastiti ima itak že vse dokaze za njeno krvico v rokah."

Ta analog je bil dekanu v Ramingu prav všeč. Saj je bil namerjen proti gospojinskemu župniku, katerega sploh ni maral. Dočim je bil on pri občini nenavadno priljubljen, je bil on sam v Ramingu vzlic svoji gorečnosti za klerikalizem, ali pa ravno zaradi nje skrajno nepopularen.

"Evo, tako je, tako gre. Duhovnik, ki ne gre strogo s svojo stranko, mora pasti."

Seveda, tega kar stoji v zapisniku, vendar ne bi mislil o župniku Hercogu. Grozno, kakšno nesrečo utegne povzročiti svobodomislenski župnik.

Hvala Bogu, da se je pustilo cerkvi v Avstriji še vedovstvo matrik. Dobro je, da ima človek kot vodja matrik še posvetno oblast v svojih rokah.

Ako ne pride Anka protstovljeno, posilje lahko on, služabnik preganjane cerkev, ormoštike po njo. To bi bilo krasno! On, zaničevani far, bi lahko pokazal, da razpolaga v Avstriji ravno tako lahko z žandarmerijo, kakor okrajin glavar. Moj Bog, ljudje dobe vendar še respekt pred sveto cerkvijo, ako si dekan prignati ljudi z ormoštiki.

Škof—ta pač razume, kako varovati cerkvene pravice. To je pameten mož. Tudi on, ramiški dekan, je zelo pameten. Ali na to se ne bi bil spomnil. Torej je le treba reči: "Ormoštiki sem! Podatkov v matričnih zadevah želim!" To je le praktično. Kmet Jaka mu je itak že celo leto dolžan za pogreb kmetice. Naj pišem, kar hočem—on ne pride in ne plača. Le počakaj! Prihodnjie pošljem dva žandarja po te, seveda za podatke v matričnih rečeh. Najprej ga vprašam, kdaj je bila rojena njegova žena. To je vprašanje v matrični stvari. Potem ga pa vprašam, ali mi že plača pogreb. Dokler imamo tako praktičnega škofa in tako neumne sovražnike, še ni nevarnosti za vero. Sicer bi bili sovražniki

*) Vsi spisi, ki se odnosa na zadevo, so v rokakh pisatelja.

XXI.

(Dalje prihodnjic.)

KONVENCIJE NAŠIH PODPORNIH ORGANIZACIJ IN "BLOKI"

PISE MIHAEL PLEŠE.

(Nadaljevanje.)

Rimac iz Detroita šeblja v svojih "Opažanjih", kako je pisec teh vrstic bil zoper konvenciji, kadar je govoril. Razumem, da on ne more pisati drugače in od njega torej ne pričakujem, da bi me hvalil ali mi dal priznanje. Nasprotno, če bi me on hvalil, bi to značilo, da sem na kriev potu in zato je same in za SNPJ. mnogo bolje, da me razni Rimci napadajo ter magari "smešijo" v svojih "opažanjih".

"Jedno pitanje, brate predsjedniče, vrlo važna stvar," si je pomagal Rimac in njegov drugovi do besede. Vstajali so drug za drugim neštetokrat in s signalom "jedno pitanje" dobjivali rječ (besedo). Tako so postali pravcati joke konvencije. Kdo izmed udeležencev se jih ne spominja, ko so se dvigali ter govorili na dolgo in široko, ne da bi povedali, kaj je "jedno važno pitanje", radi katerega jim je predsednik podlejal besedo. Šepić, Kučinić, Rimac in Kotar so nastopali v predstrazi s pitanji, dasi se mora Kotar priznati, v istem zapisniku, kako je ekskutiva A. F. of L. temu kolegiju nasprotoma ter ga proglašala za "komunistično in protiverško gnezdro". Mar morete v takih okolčinah vseti izvajanja Šepića in njegovih drugov resno? V konvenčnih odsekih, ki so zborovali največ v konvenčnih urah v drugih sobah, je bilo mnogo članov, ki so v takih razpravah bili odsotni. Vsi "briljantni-governiki" naših priateljev okrog Šepića in Rimaca so bili na konvenciji ter govorili, in le odsotnosti drugih, ki bolje poznajo radničko pitanja in radničke šole nego oni, je kriva, da so včasi prodr

ru. Nič boljši niso bili v tem li, kakor npr. v slučaju Brookwooda. Dolžim odbor za resolucije, ker bi moral v važnih zadevah skrbeti, da bili pozvani v dvorano vsi članji konvencije, ne pa se predati špekulaciji. Mogni bi v važnih razpravah sodelovati vsi in vsi glasovati, ne pa samo dva dela konvencije. Na konvenciji HBZ. je šlo v tem oziru ipak malo bolje. Kako se je Rimac, ki je bil na njih delegat, zadržal, mi ni znano, a možno je, da mu zaključek delegacije ni šel v slast. Tudi o predlogu, da se izplačuje dedičem v starem kralju posmrtnine skozi Zadružno banko, je bilo mnogo pričakanja. Ker mnogi niso zapopadli praktičnost takega poslovanja, so glasovali proti in je propalo. Taka pota se ne dobre v pivnicah, niti ne na pisalnem stroju, četudi tiska, kar hočemo prsti. Na konvenciji HEZ. je bila slična resolucija sprejeta menda soglasno, beograjske hegemone pa ni to omajalo niti za las in plemenske mržnje med Hrvati in Srbi niso vsled tega nič manjše.

(Dalje prihodnjic.)

spoštujem, in tega pravila se bi morali držati vse. Za Šepića ne drži, kajti on je glasoval za provizorična pravila vsele temu, da mu je eno držstvo načrtovalo nasprotno.

Rimac je predložil resolucijo, s katero obsoja diktaturo v Jugoslaviji. Bodisi, da se je delegaciji zdele nerodno sestavljenia, bodisi, da je ni smatrala za dovolj važnim da se bi z njo pečala, zavrgla jo je. Rimac se zelo pritožuje radi tega.

Nisem pristaš diktatur, in zato v Rimčevemu taboru nisem na dobrem glasu. Dvomim pa, da se more z glavo skozi zid, ozirouma, da se z resolucijami strmoglavlja diktature. Za takoj resolucijo bi bilo treba več premišljenih besed in ob enem iskati pota, ki bi odpravila to zlo. Taka pota se ne dobre v pivnicah, niti ne na pisalnem stroju, četudi tiska, kar hočemo prsti. Na konvenciji HEZ. je bila slična resolucija sprejeta menda soglasno, beograjske hegemone pa ni to omajalo niti za las in plemenske mržnje med Hrvati in Srbi niso vsled tega nič manjše.

(Dalje prihodnjic.)

Varčnost zagotovi streho v deževnih dnevih

Neglede kako malo prihranite, začnite s svogo vlogo **TAKOJ** s pristopom v

Jugoslovansko stavbinsko in posojilno društvo

KI JIH OBRESTUJE OD 5 DO 7%

Sprejemamo vloge na delnice tudi po pošti iz vseh krajev Amerike.

VSE VLOGE SO ZAVAROVANE S PRVIMI UKNJIŽBAMI NA NEPREMIČNINE.

Zboruje vsak petek zvezdar v dvorani SNPJ.

43. SERIJA DELNIC JE BILA IZDANA V PETEK 5. JULIJA.

IMOVINA 30. JUNIJA 1929 \$359,299.54

JOSEPH STEBLAY tajnik
2636 S. RIDGEWAY AVE. CHICAGO

Aristide Briand na čelu francoske vlade

Unije za osvoboditev Mooneyja in Billingsa

Sprememba vlade ne znači spremembo zunanje ali notranje politike Francije. Takoj ko je francoska zbornica ratificirala pogodbo, s katero se Francija obvezuje odpeljati Zedinjenim državam svoje dolgove, je premier Poincare, ki se je zelo prizadeval spraviti to pogodbo pod streho ter ohraniti vvlado Zed. držav kolikor mogoče prijateljske stike, podal ostavko. Na resigracijo ga je prisilila bolezna. Predsednik republike je odstop sprejel na znanje 26. julija in po običajnih posvetovanjih s predstavniki poslanskih klubov je poveril sestavo vlade zunanjemu ministru Briandu, ki je imel to službo že večkrat prej in je že dolgo na čelu francoskega zunanjega ministarstva.

Odstop Poincareja ne znači spremenitev francoske notranje in zunanje politike, ker so ostale v vladni večinoma iste stranke in osebe kakor doslej.

BOGASTVA V GROBNICAH.

Poročajo da so bile grobnice kitajskih cesarjev v bližini Pekinga oropane draguljev in zlatnine v vrednosti tri milijarde dolarjev. Taka vrednost v grobnicah bivših vladarjev nebeskega carstva se glasi kakor pravljica. Edgar L. L. Morgan, tajnik babitične tiskovne družbe na Kitajskem, zatrjuje o teh tatinah v posebnem članku, in pravi, da so bile izvršene največ v prošlem letu. Okradli so jih tatovi, ki imajo zvezne z mogoteli.

ZVEZA SPORTNIH DRUŠTEV BO IMELA KONFERENCO.

Ameriška zveza delavskih sportnih društev bo imela sportni zlet ter zborovanje 24-25. avgusta v Flushingu blizu New Yorka.

263 UBITIH V IMENU PROHIBICIJE.

Agentje prohibicije so v svojem prizadevanju posušili deželo ustrelili glasom poročila, ki ga je podal kongresnik La Guardia, 263 oseb, izmed katerih so bile ene popolnoma nedolžne. Strupeni alkohol, ki je prisel na trg po prohibiciji, pa pomori nagloma ali polagoma več tisoč oseb vsako leto.

MOONLIGHT PICNIC

SOC. PEVSKEGA ZBORA "SAVA"

v soboto večer 10. avgusta na KEGLÓVEM VRTU

WILLOW SPRINGS, ILL

Vstopnina v predprodaji 25c, pri vhodu 35c.

**RICHARD J. ZAVERTNIK
ODVETNIK.**

**JOSEPH STEBLAY
ZEMLJIŠČA — POSOJILA — ZAVAROVALNINA**

2552 So. Central Park Avenue, Chicago, Ill.

(blizu 26th St.)

Telephone Crawford 8200.

Tajniški urad Jugosl. stavbinskega in posojilnega društva

Zadružna banka v Ljubljani

JUGOSLAVIA, EUROPE

V LASTNI HIŠI, MIKOŠIČEVA CESTA 13. BLIZU GLAVNEGA KOLODVOVA, SE PRIPOROČA ROJAKOM V AMERIKI ZA VSE GOSPODARSKE POSLE, ZLASTI:

- 1.) sprejema denar na hranilne vloge ali na tekoči račun proti najboljšemu obrestovanju.
- 2.) posreduje najcenejšo dostavo denarnih pošiljk iz Amerike v domovino in obratno.
- 3.) posreduje v vseh gospodarskih in finančnih zadevah hitro in po ceni.

Denar, ki se namerava poslati v staro domovino, naj se nakaže na račun Zadružne banke na Amalgamated Bank of New York, 11-15 Union Square, New York, N. Y., kistčasno naj se Zadružno banko o tem obvesti in naroči izplačilo.

Obradite se v vseh potrebah za stari kraj na Zadružno banko v Ljubljani.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE

CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvatskem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.

Naša posebnost se tiskavine za društva in trgovce.

Knjigarna "PROLETARCA"

3639 West 26th Street, Chicago, III.

Pesmi, poezije, igre.

Angleške knjige socijalne in znanstvene vsebine.

ROMANI, POVESTI, ČRTICE IN OPISI.

Albrecht Ivan. Sre, novele, vez. 50

Album slovenskih književnikov

(uredil dr. Janko Šlebinger), vsebuje opise in slike slov. književnikov, od Trubarja dalje. Fina vezba. \$5.00

Andrejov Leonid: Plat zvona, ne ele, vez. 45

Povest o sedmih občenih, posvečena L. N. Tolstemu, vez. 50

Arcibačev H.: Sanin vez. 1.50

Axov Vladimir in Teffi: Humoreske, groteske in satire, brošura. 60

Bartus H.: Ogenj, dnevnik desetnje, povest iz svetovne vojne, vez. 1.25

Beg iz teme: (ruski pisatelji) broš. \$1, vezana. 1.25

Bohinje P.: Svetobor, povest iz konca enajstega stoletja, broš. 50

Bulwer L. E.: Poslednji dnevi Pompejev, I. in II. del, broš. 1.50

Burroughs Edgar R.: Tarzan, sin opice, vez. 1.00

Tarzan in svet, vezana. 1.00

Tarzanova žival, vezana. 1.00

Tarzanova mladost v džungli, vezana. 1.00

(vseh pet knjig \$4.50)

Caleo L.: Cerkvene miši, povest iz sedanosti, broš. 75

Cankar Ivan: Podobe iz sanj, vezana. 75

Cankar Ivan: Zbrani spisi: Moje življenje, vez. 85

Cankar Ivan: Zbrani spisi: I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotika, izdaja 1899; Pesmi 1892-1898; Vinjeti, vezana. 2.00

II. zvezek: Črtice in povesti ter Kritični in polemični spisi, vezana. 2.00

III. zvezek: Kralj Ruda, Potovanje Nikolaja Nikšića, Za narodov blagor. Črtice ter Kritični in polemični spisi, vezana. 2.00

IV. zvezek: Golida, Hči mestnega sodnika, Nemški valpot, Dva Brata, Božidar Tirtelj, Kozlovška sodba v Višnji gori, Crta iz življenja političnega agitatorja, Sin knežkega cesarja in Sosedov sin. 2.00

V. zvezek: Lipe, Pipa tobaka, Moč in pravica, Županovačje v Globokem dolu, v rojini krajini, Telečja pečenica, Ivan Erazem Tattenbach, Bela ruta, Bel denar, Na Kolpskem usluži in Doktor Zober, \$2.50. Vseh 5 knjig skupaj. 8.00

Kellermann B.: Predor, socialen roman, broš. 75

Kersnik Janko: Zbrani spisi, broširani.

I. zvezek: Agitator. 75

II. zvezek: Lutrski ljudje, Testament. 85

III. zvezek: Rođin Vrjanko, Jara gospoda in Očetov greh. 1.25

IV. zvezek: Gospod Janez, Kmetke slike, Humoreske, Povesti za ljudstvo. 1.25

V. zvezek: Pesni Berite novice, Kritike, Komentar. 1.50

VI. zvezek: Njegovo delo in doba, I. sešitek: Leta mladosti in učenja, II. in III. sešitek: Novelist in Politik, \$2.50, vseh šest knjig skupaj. 7.00

Kmet Marija: Bilke, povesti in črtice, broš. 45

Koder Anton: Marjetica, idila, broširana. 65

Keller G.: Don Corea, roman, broširana. 25

K. S. Požigalec, povest, broš. 25

Kuhar Lovro: Povest, broš. 50

Kveder Zofka: Iz naših krajev, povesti, vez. 80

Lah Ivan: Uporniki, povest iz kmečkih pustov, vez. 50

Lermontov M. J.: Junak našega časa, povest, broš. 75

Levatik Vladimir: Obsojenici, povesti, broš. 75

Višnjeva repatica, satiričen roman v dveh delih, broš. 2.00

London Jack: Roman treh srce, vez. 1.30

Železna pota, socialni roman v dveh delih, broš. 1.00

Bele noči—Mali junak, povesti, broš. 50

Iralec, iz spominov mladeniča, roman, broš. 75

Coucourt Ed. De: Dekle Eliza, roman, broš. 50

Dickens Charles: Božična pesem v prozi, broš. 40

Dolenc Hinko dr.: Zbrani spisi, broširani.

Dostoevski F. M.: Besi, roman v dveh delih, 758 strani, vezana. 2.50

Idiot, I., II., III. in IV. del vsak 90c., vsi skupaj. 3.50

Zapiski iz mrtvega doma, I. in II. del, vez. 2.25

Zločin in kazen, roman v dveh delih, vez. 2.00

Bele noči—Mali junak, povesti, vez. 50

Iralec, iz spominov mladeniča, roman, broš. 75

Dumas Aleksander: Vitez iz rečice hiše, kraljev iz časov francoske revolucije, 504 strani, broš. 75., vez. 1.00

Elizabeta, hči sibirskega jetnika. 25

Evženek Fran: Povesti, vez. 50

Feigel Damir: Bacili in bacilke, humoreske, broširana. 45

Domača živali, vez. 45

Po strani klobuk, humoreske, broš. 75

Poi litra vipavca, vez. 50

Tik za fronto, broš. 50

Federer Henrik: Patria, povest iz irske junajske dobe, broš. 35

Federer-Poljanec: Sisto e Sesto, povest iz Abrucev, broš. 35

Finžgar F. S.: Iz modernega sveta, roman, vez. 1.50

Finžgar F. S.: Zbrani spisi, vsebine IV. zv.: Dekla Ančka in Srefčala sta, vez. 1.00

V. zvezek: Bojni, Kronika gosp. Urbana in Golobova njiva, vez. 1.25

VI. zvezek: Sama, Kakor Pešikan, Boltežar. Naš vzdajanje kruh v Tri črne zene, vez. \$1.50, vse tri knjige skupaj. 3.50

Flaubert G.: Tri povesti, broš. 65

France Anatole: Kuhinja pri kraljici gojji nožici, broš. 75c., vezana. 1.00

Gogolj N.: Taras Buljba, povest, broš. 50c. vez. 75

Golar Cvetko: Prolepa Vasiljica in druge ruske pravilice, broš. 40

Gorkij Maksim: Deveti januar, črtice iz ruske revolucije 1905, broš. 25

Povesti, 210 strani, broš. 75

Green A. K.: Za milijoni, roman, broš. 65

Hamsun Knut: Glad, roman, broširana. 75

Hašek J.: Pustolovčine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni, vezana. 1.50

Jakič Franc: Ljudske povesti, broširana. 50

Jelovšek Ernestina: Spomini na Prešern, broš. 65

Jirasek Alojz: Filozofska zgodba, vezana. 65

Jubiliejni zbornik. Ob petdesetletnici Otona Župančiča, fina vezba. 1.50

Jurčič Josip

Our Tame Issues

Political issues in the United States look cheap and tawdry compared with the problems which Europe has to face in the contest between the Socialist parties and the parties of the old disorder.

Over there, the workers are a real power. Over here, politics is a game of old party humpus with the votes of the workers.

The issues which the two old parties in the United States discuss with solemn seriousness are mere begatelles, a matter of spoils for the pets of the amalgamated machines that take orders from big business.

European Socialists are fighting the battle of the common people against the whole camp of reaction all over the world.

The American wage worker and farmer hardly know that European Socialist parties are at the threshold of power. The big American news companies and dailies don't want the people to know anything about that.

But some day soon, the old party politicians in Washington will suddenly have to face a combination of European Socialist governments.

The policies of those Socialist governments will force American big business to meet real issues which the big press has persistently veiled by a screen of misinformation.

The American government, with badly informed old party politicians and a misinformed electorate, will be up against it as never before. The American people will pay for misinformation with years of suffering that could easily have been spared them by a more farsighted and intelligent ruling class, and by more socially minded Labor leaders.

Kinds Of Patriots

"I suppose that the most fertile cause of war is patriotism," writes Heywood Broun in *The Nation*.

"Naturally, I wish to qualify and define the word Patriotism can and should be a far wider and deeper emotion than the lip-service imposed on school children.

"If any American ever devised a more harmful slogan than 'My country right or wrong,' I have not heard it.

"The truest patriot is the man who sets the highest standard of conduct for the government under which he lives. Nobody would consider it friendship to allow an individual to embark upon obviously anti-social conduct, and we have every right to insist upon good behavior on the part of Uncle Sam.

"In preaching to the citizen of what he owes his country, he should not be allowed to forget that his country can also be in debt to him."

Toward Socialism

There is hardly a measure of public development, where the larger interest of the people is made paramount, that was not at first advocated by the Socialist movement. The force of public opinion and public education have more and more been evolved in the direction of Socialism, and the old parties in power have been forced to grant many Socialist measures as a result of Socialist agitation.

Despite the size of the Socialist party numerically in this country, it represents a movement, platform and ideals that have proved more potent in making for the public welfare and progress of our people than any other movement of recent times. We don't expect any spectacular changes or any rapid rise to power at the next election; but the whole trend is toward the progress of Socialism in the world today; toward a system of co-operation for our mutual welfare. The gradual Socialization of many industries and the use of the powers of government for the public welfare is a vindication of our efforts.

Morris Hillquit.

California

California has a state pension law, which provides that indigent aged persons may receive a pension not to exceed \$1 a day. One-half of the pension will be payable by the state and the other half by the county in which the beneficiary resides. The beneficiary must be at least 70 years of age, have been a resident of the state 15 years and the county one year and without children or other persons to support him. His property may not exceed \$3,000 in value and any outside income must be counted as a part of the total income of \$1 a day.

While the act is not wholly satisfactory to old-age pension advocates, they point out that details can be perfected, since the principle is accepted.

Proletaric

NON-UNION PROSPERITY

BY ADAM COALDIGGER

"Out looking for a job. Went to Continental Motors. Stayed for half hour. Young bullet-headed clerk ignored us . . . Went over to Hudson." Passed through quickly with no job. Went to Chrysler. Big mob. Crushed. Waited for two hours but no job. After being rejected went to U. S. Rubber Company. Found waiting-room full of men who had been there from eight in the morning. (This was about 11 a. m.) Left and went over to Dodge; no job. Went to Murray Body; also passed through. McCord Radiator Company wanted women only. Took street car to Ford Rouge plant. There were about 750 men inside a clearing surrounded by steel-wire fence—just like cattle in pens. Many of them had been there since early morning. My feet are sore and hot from tramping all day on burning sidewalks . . . Sweated all day and am very weary and uncomfortable . . . Spent over half a dollar on carfares; as a result did not have enough to eat lunch. Walked many miles from plant to plant. Ten hours wasted today looking for work."

This is a day's entry in the diary of job-chaser Robert L. Cruden as set forth in a recent issue of *The Nation*. However, Bob landed a job at last at the Packard plant, where the car of the chosen people is turned out, and this is what he found:

"No Loitering. Get out Production." This sign on our general foreman's desk symbolizes the whole system. Our job was to put ventilators into bodies as they came along on the "line." We had to work swiftly, for if a body went through un-assembled there was trouble and plenty of it. We would receive a visit from the general foreman, after which all would speed until our shirts stuck to our bodies. But then the jobs would not be well done and another visit would result. It was an impossible situation; the output was increased almost daily but no one was added to our "gang." Besides, due to physical strain, our gang was rarely at full strength. Some one was always at home resting up. The inspectors were told to co-operate with us by not looking at the jobs too closely, but that was offset by the general foreman's firing our best man for talking back to him. Finally, in a last effort to make us speed up, he made us record the number of jobs we did every day. At first we all conveniently forgot about it, but when the general foreman came around threatening to fire "the whole goddamned bunch"—this same gentleman taught Sunday school—our panic was pitiful to behold. We speeded up as fast as we could, especially one oldish man whom we called "Frenchie." He suffered from sort of stomach trouble and it was cruel to see him bent up under the cowl, sweat pouring from his strained face, while he frantically gripped the half-hidden bolts we had to tighten. "But wot I do?" he asked when I spoke to him about it. "Me got wife and kids home. If me quis die job, no get oder job."

We worked eleven hours a day; we were ready to quit after seven. After five in the afternoon we would get up on the cross-beams and work away in a semi-conscious state, putting out in two hours half as much as we usually put out in an hour. "Frenchie" used to get shaky on his legs and moan about his stomach. The others cursed at having to get up and down so often. One night I actually went to sleep leaning against a body and was saved from the wrath of the boss only by a worker, who gave me a push. We usually left the plant around seven at night, most of us too tired to run to the street car. I left home at six in the morning and returned at eight, ill-tempered and on edge. I would eat whatever was set before me, suddenly and without question; wash off dirt haphazardly, and then collapse into bed. There I would lie until wakened at 5:30 the next morning. Working, eating, and sleeping were my sole functions.

And so on and on, long hours, short wages, intolerable speeding, fake bonuses. And all to save a penny here and there on a luxury car which sells from three to six thousand dollars, and also because the Lords of the automobile industry know so much better what is good for labor than do the labor unions.

Dutifully Done

Even in this vale of tears there is an occasional oasis of hilarity. The new tariff bill is one of them.

There was a time when the G. O. P. was strong for the full dinner pail and the free breakfast table for the workingman. I also remember a campaign song which made the welkin weep during the McKinley campaign containing the sweet refrain, "Twenty pounds of sugar for a dollar."

AUTO-SUGGESTION WOULD DO

Strange that Congress passed a law for "farm relief" instead of using the good old American way. What's that? Well, just telling the farmer that he is prosperous, telling him by radio, by newspaper by pulpit, by stump speaker, by news reel. Then pass a law telling him to constantly boast to himself as he follows the plow: "I am prosperous; I am prosperous, etc., etc."

THE MUFFLER

Locomotive Engineers' Journal.

SEARCHLIGHT

BY DONALD J. LOTRICH

Fifty thousand dollars is sought by the Socialist Party for organization purposes. The Campaign last during the month of August only. Prior to the official start, however, three thousand dollars have already been contributed. This is indicative of the urgent desire of some of our Comrades to bring the party to the front, among the ranks of labor. With the continuation of this spirit for the 31 days of August, the quota should be over-subscribed. A new National Executive Secretary of our party has been selected. To give him the needed encouragement so that he can fulfill his duties properly and with ease it is absolutely necessary that the full amount be gotten.

An attendance which exceeded even last year's was on hand at the Pioneer picnic at Sterzinar's Grove last Sunday. With the addition of many last minute gifts, totaling 45, the winners of 15 races were well repaid for their efforts. The \$275.00 radio was won by Mrs. Malinrich of South Chicago, and she tells us that she had a place all picked for it. Many out-of-town guests attended the picnic, and to our knowledge satisfaction prevailed throughout.

Mr. Frank Alesh mentioned that Moonlight picnics were very popular many years ago. That they would gather together and make pleasure through the night. At the Club meeting last week other members nodded in approval, so they have decided to hold a Moonlight reunion under the shadow of Kegel's trees in Willow Springs on Saturday evening, August 10th. If you want to see how it used to be and if you want to spend a pleasant evening, be sure to attend.

The automobile industry has grown tremendously in the last decade. From a poorly fitted car to one of perfection. It is surprising to note, however, how badly our coworkers, those who make and assemble the various styles and makes of cars, have progressed with the car. They are more efficient, no doubt. They must be in assembling the car. But they have lost all their efficiency in organizing themselves. If organized at all, the auto workers are poorly organized. Until the employers begin to decrease their wages everything is humpy dory. When the reductions come, what then? Nothing. They are not organized to fight.

Well, the war between Russia and China has been averted. At least, so say our diplomats who are in close touch with the nations in dispute. They have agreed to arbitrate and settle their differences. Our opinion of the entire situation is that any conclusive treaties will not erase the hatred that has arisen and spread because of the breach of contract. It takes much grit to forgive and forget.

Our comrades didn't know whether one man could be nominated for two offices, so they sent one of the members to make the inquiry at the courthouse. But he knew just as much when he left the courthouse as he did before he went in.

It hardly pays to go to the courthouse for 99 chances out of a hundred the people there are more ignorant than you are yourself. If this fact was incorrect there would be less corruption and injustice in this country.

Jane Fradel.

Southern Corporation Feudalism

BY JAMES ONEAL

History never repeats itself although it sometimes appears to do so. The reason for this is that a former situation appears to be similar to something that today attracts our attention and for this reason we make comparisons between the past and the present. We have an example of this in the southern textile strikes.

If it were possible to place a gigantic scoop beneath the factory system in Massachusetts in 1820 and transport it to the modern south we would find that it would fit in with conditions there today. The old abuses, the old despotism, the low wages and long hours of the earlier period, emerged in the south and the strikes in that region have served as a mirror in which is reflected the early capitalism of New England.

There are two phases of this textile feudalism that are especially notable. The mill villages are dominated by the textile companies and this amounts to corporation control of the political, educational, social and religious life of these towns. It is almost impossible for a church to escape this influence. The result is that many preachers are on the payroll of the companies.

The result is also a religious creed of supremacy. The mill-owned pastor gives his time to reconciling the workers to their lot. He becomes the spokesman of textile capital. He cannot justify the men and women of the mills when they strike, as that attitude would result in separating him from the payroll of the company. The pastor endeavors to justify his role on the ground that the owners and laborers are members of the same churches, and they usually are.

What follows this situation is a division within the churches between the owners and the laborers. The conflict within the mills is carried into the realm of religious faith, and it could not be otherwise. Certain preachers not on the payroll of the companies take their stand with the workers. So we have the striking contrast of workers at their meetings opening with prayers for victory while the chamber of commerce has a company pastor open with prayers for the defeat of the strike. This company ministry repeats the textile history of New England.

Then there are the welfare workers employed by the textile companies. They look after the health of the workers, encourage gardening and savings plans; supervise home sanitation, advise mothers, and in general serve the textile owners as overlords responsible for dependent serfs. This "benevolence" was also a feature of early New England capitalism.

Naturally, when there is some bill before the legislature which affects the industry and the workers these welfare workers are called before legislative committees as "experts". They are in intimate contact with the industry and the workers and their opinions are considered authoritative. That they have important knowledge is certain, but that they can give any unbiased opinions so long as they are in the paid service of the corporations is not certain. They are as much tied to the corporations as the company pastors and yet their advice weighs heavily in legislation relating to these mill-owned villages.

So this southern textile system repeats many of the old abominations that persisted in the New England of a hundred years ago.

The assertion of their humanness through the present strikes is a splendid answer to this corporation domination. The latest word from Elizabethton is that these striking men and women will organize independently in their own party to wrest the political powers of the city and county from their enemies. That is inspiring news. Let us hope that these workers will carry out their determination and transfer public offices used against them into their own hands.

Women Workers

There is still a considerable difference between men's and women's wages. Internationally speaking, there has been a slight improvement. In Denmark, for instance, women's wages have risen from 58.8 per cent of men's to 60.7 per cent. A similar development is reported from Norway, Sweden, France and the United States. The German Factory Workers' union has had a similar experience. The lower payment of women depends partly on the lower standard of the vocational education of girls.

The special protection of women is practically undisputed in Germany. The position is different abroad, as will appear from the resolutions of the women's suffrage society and other organizations. These efforts deserve special consideration owing to the importance of the international regulation of social protection. We must also watch the congress of the International Suffrage Alliance to be held in Berlin in the near future. It is an established fact that, among other things, infant mortality can be reduced still further by improving the special social protection of women.

The modernization of our civil law and the revision of all antiquated laws which have already become obsolete will be possible only when women, including married women, have complete economic independence. The reform of the marriage law is closely connected with this independence. The political interests of women in legislation are concentrated to a high degree in the laws arising out of the industrial employment of women and its social effects: the distress of mothers and children. But at the same time, general policy should not be neglected.—Marie Juchacz, in an address at the general congress of the German Social-Democratic party.

Political Prisoners in Russia

The Relief Society for Socialist Prisoners and Exiles in Soviet Russia in issuing a recent appeal for aid to be distributed by the Socialist parties of Russia, regardless of party affiliations—distribution being allowed by the soviet authorities—asserts that—"The number of prisoners and exiles in Soviet Russia runs into tens of thousands. In Solovetski island and Kem alone there are more than 45,000."

It is stated that these prisoners are forbidden to seek work and are allowed only \$3.25 a month on which to eke out a miserable existence.—*The World Tomorrow*.